O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI
SAMARAQAND DAVLAT
UNIVERSITETI

Ro'yxatga olindi:
№
2021-yil "6." sentabr

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
_______________ R.I.Xalmuradov
2021-yil "6." sentabr

O'ZBEK TILI

FAN DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Gumanitar soha
Ta'lim sohasi:	110000 – Gumanitar fanlar
Ta'lim yo'nalishi:	60111500 – Filologiya va tillarni o`qitish: rus tili 60230100 – Filologiya va tillarni o`qitish: tojik tili 60220300–Tarix (mamlakatlar va yo`nalishlar bo`yicha) 60540100 – Matematika 60540200 – Amaliy matematika 60510100 – Biologiya (turlari bo`yicha) 60530900 – Fizika 60530100-Kimyo (turlari bo'yicha) 60530400-Geografiya 60530500-Geologiya (faoliyat turlari bo'yicha) 60310900-Psixologiya (faoliyat turlari bo'yicha) 60710100-Kimyoviy texnologiya (ishlab chiqarish turlari bo'yicha) 60610100-Kompyuter ilimlari va dasturlash texnologiyalari

Fan/modul kodi ЎРТМ 1006	O'quv yili 2021-2022	Semestr 1,2	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	**Ta'lim tili** O'zbek		**Haftadagi dars soatlari** 6	
1.	**Fan nomi**	**Auditoriya mashg'ulotlari (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**	**Mustaqil ta'lim (soat)**
	O'zbek tili	90	90	180

2\.

I. Fanning mazmuni

Fanni o'qitishdan maqsad - "O'zbek tili" fanining asosiy maqsadi va vazifasi talabalarning o'zbek tilidan olgan bilimlarini yanada boyitish, o'z fikr-mulohazalarini o'gzaki va yozma ravishda erkin bayon eta olishlariga erishish. Fan va ta'lim integratsiyasi mazmun mohiyatidan kelib chiqqan holda innovasiyalarni ta'lim tizimiga keng jalb etish, zamonaviy axborot-kommunikasiya tizimidan keng foydalanish.

Fanning vazifasi - o'qituvchi va talaba oldiga qator vazifalar qo'yilgan:

- nutqiy kompetensiyani rivojlantirish;
- og'zaki va yozma nutqda sohaviy terminlarni samarali qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish;
- ixtisoslikka oid matn tuzish, uni tahlil va tahrir qilish malakalarini hosil qilish;
- sohaviy hujjatlarni tuzish, shu jumladan elektron hujjatlarni to'ldirish va rasmiylashtirish ko'nikmalarini shakllantirish.
- talabalarga muayyan nutqiy mavzular doirasida zaruriy grammatik bilimlarni berish, ixtisoslik doirasida og'zaki va yozma nutqni o'stirish, turlicha tipdagi matnlarni erkin tuza olish malakalarini o'stirish vazifasini amalga oshirish.

II. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "O'zbek tili" fanining maqsadi va vazifasi. "Davlat tili haqida"gi qonun va uning ijrosi.
2. O'zbek va rus (tojik) tillarining unli tovushlar tizimi. "O'zbekiston – yagona Vatan" matni.
3. O'zbek va rus (tojik) tillarining undosh tovushlar tizimi. "Davlat ramzlari: madhiya, bayroq, gerb" matni.
4. O'zbek va rus (tojik) tillarida bo'g'in va uning turlari. Bo'g'in ko'chirish qoidalari. "Milliy va zamonaviy bayramlar" matni.

5. Urg‘u. So‘z va gap urg‘usi. So‘z urg‘usining ma’no farqlash vazifasi. “Samarqand davlat universiteti tarixi” matni.
6. Orfoepiya – to‘g‘ri talaffuz me’yorlari. Talaffuzi qiyin unli va undosh tovushlar ustida ishlash: i-e, o‘-u; j-ch, k-q, x-h. Internit matni (Hafta ichida sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
7. O‘zbek tilining asosiy imlo qoidalari. “Tarix va zamonamiz” matni.
8. Nazorat ishi. Diktant.
9. Leksikologiya. So‘zning bir va ko‘p ma’noliligi. “Salomlashish – insoniy fazilat” matni.
10. Tilning leksik boyligining rivojlanishi: ichki manba va tashqi manba. Mutaxassislikka oid internet matni.
11. Tilning paremiologik fondi: maqollar, iboralar va hikmatli so‘zlar. “Kitob mutolaasi – ma’naviy kamolotga erishish usuli” matni.
12. Iboralar va tasviriy ifodalarning nutqdagi o‘rni. Said Ahmadning “Qoplon” hikoyasi matni.
13. Eskirgan va yangi paydo bo‘lgan so‘zlar. “Muzeylar – o‘tmish va kelajak orasidagi ko‘prik” matni.
14. Sinonimlar va ularning turlari: leksik, frazeologik va morfologik sinonimlar. “Toshkent – mamlakatimiz poytaxti” matni.
15. Omonimlar va ularning turlari: leksik, frazeologik va morfologik omonimlar. “Samarqand – Sharq gavhari” matni.
16. Antonimlar va ularning turlari. leksik, frazeologik va morfologik antonimlar. “Adabiyot – tarbiya vositasi” (Alisher Navoiy ijodi asosida) matni.
17. Paronimlar va ularning turlari. “San’at va madaniyat” matni.
18. Nazorat ishi. Insho (“Alisher Navoiy – o‘zbek tilining asoschisi”).
19. So‘z tarkibi va so‘z yasalishi. Faol so‘z yasovchi qo‘shimchalar. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan yangiliklar).
20. Morfologiya. So‘z turkumlari. Mustaqil so‘z turkumlari. “Buxoro – qadimiy shahar” matni.
21. Yordamchi so‘z turkumlari. Ulug‘ ajdodlarimiz: Alp Er Tunga, Spitamen, Shiroq, To‘maris hayoti va ijodi“ matni.
22. Fe’l so‘z turkumi. Fe’llarning o‘tgan, hozirgi va kelasi zamonda tuslanishi. “Rigiston maydoni – Samarqand ko‘rki” matni.
23. Sifatdosh – fe’lning vazifa shakllaridan biri. “O‘zbekistonning nabotot va hayvonot dunyosi” matni.
24. Ravishdosh – fe’lning vazifa shakllaridan biri. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
25. Harakat nomi – fe’lning vazifa shakllaridan biri. “Kiyinish madaniyati”

matni.

26. Ot so‘z turkumi. Atoqli va turdosh otlar. “Xorijiy davlatlarda ta’lim tizimi” matni.
27. Son kategoriyasi. Birlik va ko‘plik sonlar. “Internet foydalanish madaniyati” matni.
28. Kelishik shakllari va ularning matnda ifodalanishi. “Alisher Navoiy nomidagi O‘zbekiston milliy kutubxonasi” matni.
29. Egalik shakllari va ularning matnda ifodalanishi. “Hadisshunos vatandoshlarimiz” matni.
30. Sifat so‘z turkumi. Sifat darajalari: oddiy, qiyosiy, orttirma va ozaytirma daraja. “Davrimizning global muammolari” matni.
31. Nazorat ishi. Bayon.
32. Erkin va turg‘un birikmalar. „Abdulla Qahhorning „O‘g‘ri“ hikoyasi“ matni.
33. Gapda so‘zlar tartibi. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
34. Darak gap va uning ifodalanishi. “Universitet xiyoboni (Bulvar)” matni.
35. So‘roq gap. Ritorik so‘roq gaplar. “Huquqiy madaniyat” matni.
36. Buyruq gap va uning ifodalanishi. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
37. Istak gaplar va uning ifodalanishi. “Inson va salomatlik (COVID-19 – koronavirus kasalligining insoniyatga tahdidi)” matni.
38. His-hayajon gap va uning ifodalanishi. “Kelajak – bilimli yoshlar qo‘lida” matni.
39. Gap bo‘laklari: ega, kesim, aniqlovchi, to‘ldiruvchi va hol. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
40. Undalma va uning ifodalanishi. “Jaholat haqida rivoyat” (Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” dostonidan) matni.
41. Kirish so‘zlar va kiritmlar. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
42. Nutq uslublari. “Xiva – Ichan qal’a va Dishan qal’a” matni.
43. Qo‘shma gap va uning turlari. Badiiy matnlar ustida ishlash.
44. Tinish belgilari va ularning matnda qo‘llanilishi. Internet matni (Haftada sodir bo‘lgan muhim yangiliklar).
45. Nazorat ishi. Diktant.

III. Mustaqil ta’lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta’lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. O‘zbek xalq maqollaridan namunalar yozish va yodlash (50 ta).
2. O‘zbek xalq topishmoqlaridan namunalar yozish va yodlash (50 ta).

3. Tez aytishlardan namunalar yozish va yodlash (50 ta).
4. O‘zbek xalq ertaklaridan namunalar o‘qish va mazmunini konspektlashtirish (10 ta).
5. Abdulla Qahhorning “Dahshat” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan o‘z hamda ko‘chma ma’noli so‘zlarni aniqlash.
6. Abdulla Qahhorning “O‘g‘ri” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan iboralarni aniqlash.
7. Abdulla Qahhorning “Adabiyot muallimi” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan bir va ko‘p ma’noli so‘zlarni aniqlash.
8. Said Ahmadning “Qoplon” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan sifat va ravish so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
9. O‘tkir Hoshimovning “Urushning so‘nggi qurboni” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan olmosh va son so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
10. Erkin Vohidovning “Ruhlar isyoni” dostonidagi rivoyatlarni o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan sifat va ravish so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
11. Said Ahmadning “Qorako‘z Majnun” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan yordamchi so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
12. Abdulla Qodiriyning “Jinlar bazmi” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan atoqli va turdosh otlarni aniqlash.
13. Abdulla Oripovning “Sohibqiron” daramasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan iboralarni aniqlash.
14. G‘afur G‘ulomning “Mening o‘g‘rigina bolam” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan sifat so‘z turkumi va sifat darajalarini aniqlash.
15. Erkin Vohidovning “Qiziquvchan Matmusa” hajviy she’rlar to‘plamini o‘qish va yodlash hamda matndan aniq, mavhum otlarni aniqlash.
16. Oybekning “Gulnor opa” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan undov, modal va taqlid so‘zlarni aniqlash.
17. Odil Yoqubovning “Muzqaymoq” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan son olmosh so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
18. Shukur Xolmirzayevning “Ot egasi” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan ravish so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
19. Tohir Malikning “Alvido bolalik” qissasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan darak, buyruq va so‘roq gaplarni aniqlash.
20. Mirkarim Osimning “Zulmat ichra nur” qissasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan yordamchi so‘z turkumiga oid so‘zlarni aniqlash.
21. Asqad Muxtorning “To‘qqizinchi palata” hikoyasini o‘qish, mazmunini konspektlashtirish va matndan ibora va maqollarni aniqlash.
22. Erkin A’zamning “Bayramdan boshqa kunlar” asarini o‘qish, mazmunini

	konspektlashtirish va darak, buyruq va so‘roq gaplarni aniqlash. 23. Halima Xudoyberdiyevaning “Ona” she’rini yodlash va she’r matnidan fe’l zamonlarini aniqlash. 24. Shavkat Rahmonning “Turkiylar” she’rini yodlash va she’r matnidan sinonim va paranim so‘zlarni aniqlash. 25. Usmon Azimning “Grafika” she’rini yodlash va she’r matnidan sifat va ravishlarni aniqlash. 26. Hamid Olimjonning “O‘zbekiston” she’rini yodlash va she’r matnidan sinonim so‘zlarni aniqlash. 27. Oybekning “Namatak” she’rini yodlash va she’r matnidan sodda va qo‘shma gaplarni aniqlash. 28. Abdulla Oripovning “Bahor” she’rini yodlash va she’r matnidan sinonim so‘zlarni aniqlash. 29. Erkin Vohidovning “O‘zbegim” qasidasini yodlash va she’r matnidan sinonim va omonimlarni so‘zlarni aniqlash. 30. Muhammad Yusufning “Vatanim” she’rini yodlash va she’r matnidan atoqli va turdosh otlarni aniqlash. 31. “Buyuk ipak yo‘li va uning insoniyat tarixidagi o‘rni” mavzusida insho yozish. 32. “Qomusiy olim al-Xorazmiy” mavzusida insho yozish. 33. “Ahmad al-Farg‘oniy va uning merosi” mavzusida insho yozish. 34. “Abu Nasr Farobiy va uning buyuk asarlari” mavzusida insho yozish. 35. “Ibn Sinoning “Tib qonunlari” mavzusida insho yozish. 36. “Temur tuzuklari” asari o‘rganish va shu mavzuda insho yozish. 37. “Mirzo Ulug‘bek olim va davlat arbobi” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 38. “Alisher Navoiy – g‘azal mulkining sultoni” mavzusida insho yozish. 39. “Jadidchilik harakati namoyandalari” mavzusida insho yozish. 40. “Birlashgan Millatlar Tashkiloti” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 41. “Milliy madaniy markazlar” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 42. “O‘zbekiston muzeylari” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 43. “Dunyoning mashhur universitetlari” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 44. “Terrorizm va uning insoniyatga tahdidi” mavzusini o‘rganish hamda shu mavzuda insho yozish. 45. “Shanxay hamkorlik tashkilotining faoliyati” mavzusini o‘rganish hamda

	shu mavzuda insho yozish.
3.	**IV. Fan o‘qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba: • *O‘rganilgan yangi so‘z, so‘z birikmalari, mutaxassislik atamalari va iboralarni to‘g‘ri talaffuz qilish, gapda mantiq urg‘usini to‘g‘ri qo‘ya bilish haqida tasavvur va bilimga ega bo‘lishi;* • *Til materiallarini nutq jarayonida qo‘llay olish, muloqotga kirishish, zarur materiallarni tanlash va tahlil qila olish va ulardan xulosalar chiqarish ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;* • *Berilgan mashqlar, topshiriqlarni bajarish asosida nutq jarayonida vaziyatdan kelib chiqib fikr almashish malakasiga ega bo‘lishi kerak.*
4.	**V. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • aqliy hujum, FSMU-texnologiyasi; • interfaol keys-stadilar; • muammoli ta’lim, keys-stadi, pinbord, paradoks va loyihalash usullari, amaliy ishlar.
5.	**VI. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘liq o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish
6.	**Asosiy adabiyotlar:** 1. Mirzayev I., Qodirova B. O‘zbek tili (oliy o‘quv yurtlarining rus guruhlari uchun darslik). – Toshkent, VNESHINVESTPROM, 2019. – 336 b. 2. Husanov S., Xo‘jaqulova R., Dilmurodova N. O‘zbek tili (o‘quv qo‘llanma). – Toshkent, TMI, 2017. – 336 b. 3. Lafasov U. O‘zbek tili (o‘quv qo‘llanma). – Toshkent, ToshDSHI, 2016. – 532 b. 4. Mirzayev I., Boltayev M. O‘zbek tili. – Toshkent: Abdulla Qodiriy nomidagi xalq merosi nashriyoti, 2004. – 365 b. **Qo‘shimcha adabiyotlar:** 1. Muhiddinova X., Salisheva Z., Po‘latova X. O‘zbek tili (oliy ta’lim muassasalari rus guruhlari uchun darslik. Qayta ishlangan 2-nashri). – Toshkent, O‘qituvchi, 2012. – 288 b. 2. Turdiyeva K., Ahmedova D. O‘zbek tili (tibbiyot institutlarining rus guruhlari talabalari uchun darslik). – Toshkent: Musiqa, 2007. – 206 b. 3. Qahhorova H., Muhammedova S. O‘zbek tili. – Toshkent: Universitet,

	2004. – 192 b. **Axborot manbalari (saytlar):** 4. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali. 5. www.altinmiras.com 6. www.ziyonet.uz
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy кengashining 2021-yil ___ iyuldagi ___-son bayonnomasi bilan ma’qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar**: I.K.Mirzayev – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori, professor. A.Sobirov – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD). B.Qodirova – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).
9.	**Taqrizchilar:** A.Pardayev – SamDU, filologiya fakulteti dekani, filologiya fanlari doktori, professor. X.Xayrullayev – SamDCHTI, Til nazariyasi va adabiyotshunoslik kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori.

	2004. – 192 b. **Axborot manbalari (saytlar):** 4. www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali. 5. www.altinmiras.com 6. www.ziyonet.uz	
7.	Fan dasturi Samarqand davlat universiteti O‘quv-uslubiy кengashining 2021-yil ___ iyuldagi ___-son bayonnomasi bilan ma’qullangan.	
8.	**Fan/modul uchun mas’ullar**: I.K.Mirzayev – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori, professor. A.Sobirov – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD). B.Qodirova – SamDU, O‘zbek tili va adabiyoti kafedrasi katta o‘qituvchisi, filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD).	
9.	**Taqrizchilar:** A.Pardayev – SamDU, filologiya fakulteti dekani, filologiya fanlari doktori, professor. X.Xayrullayev – SamDCHTI, Til nazariyasi va adabiyotshunoslik kafedrasi mudiri, filologiya fanlari doktori.	

Kafedra mudiri: **prof. I.K.Mirzayev**

Mazkur modul filologiya fakulteti kengashining 2021- yil 26 - maydagi 8 -sonli yig‘ilishida ko‘rib chiqilgan va tasdiqlangan.

Kengash raisi: **prof.A.Pardayev**

“Kelishilgan”
SamDU o‘quv uslubiy boshqarma
boshlig‘i______________ B.S.Aliqulov
2021 yil “__” _______